

Sygn. akt *I AGa 66/21*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia Bogdan Wysocki

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Sylwia Woźniak

po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 2022 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **Skarbu Państwa - Nadleśniczego Nadleśnictwa B.**

przeciwko (...) **spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 18 grudnia 2020 r. sygn. akt IX GC 698/20

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1) **zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 83.681,89 zł (osiemdziesiąt trzy tysiące sześćset osiemdziesiąt jeden złotych osiemdziesiąt dziewięć groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:**

a) **od kwoty 41.852,02 zł za okres od dnia 4 kwietnia 2018 r. do dnia zapłaty,**

b) **od kwoty 41.829,87 zł za okres od dnia 3 lipca 2018 r. do dnia zapłaty;**

2) **zasądza od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;**

3) **nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 4.236 zł (cztery tysiące dwieście trzydzieści sześć złotych) tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu;**

II. w pozostałej części apelację oddala;

III. zasądza od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 4.050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia;

IV. nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu kwotę 4.236 zł (cztery tysiące dwieście trzydzieści sześć złotych) tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od apelacji.

Sędzia Bogdan Wysocki

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 23 maja 2020 r. **powód Skarb Państwa - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo B. z siedzibą w B.** wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym, aby **pozwany (...) sp. z o.o. z siedzibą w P.** zapłaciła na jego rzecz kwotę 84.710,29 zł wraz z odsetkami: a) ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od kwoty 41.852,02 zł od dnia 4 kwietnia 2018 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 41.829,87 zł od dnia 3 lipca 2018 r. do dnia zapłaty, b) odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 505,02 zł od dnia 04 kwietnia 2018 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 523,38 zł od dnia 3 lipca 2018 r. do dnia zapłaty. Nadto wniósł o obciążenie pozwanego kosztami procesu wg norm przepisanych.

29 maja 2020 r. referendarz sądowy del. do Sądu Okręgowego w Poznaniu wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, którym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwany wniósł sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości oraz wnosząc o oddalenie powództwa, a także zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania.

Wyrokiem z dnia 18 grudnia 2020 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił powództwo (pkt 1); kosztami postępowania obciążył powoda i z tego tytułu zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5.417 zł (pkt 2).

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski.

Pozwany jest operatorem sieci przesyłowej elektroenergetycznej i właścicielem urządzeń do przesyłu energii elektrycznej.

6 sierpnia 2012 r. Skarb Państwa – Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe – Regionalne Dyrekcje Lasów Państwowych w G., P., P., S., S., T., W. i Z. zawarł z pozwanym (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. „Ramową umowę o współpracy” nr (...) celem ustalenia zasad i warunków współdziałania stron w zakresie prowadzenia przez operatora eksploatacji, konserwacji, remontów i modernizacji linii oraz urządzeń elektroenergetycznych stanowiących jego własność, a posadowionych na gruntach pozostających w zarządzie Lasów Państwowych, na terenie nadzorowanym przez poszczególne (...) Dyrekcje, jak również prowadzenia uzgodnień dotyczących budowy na tych gruntach nowych linii i urządzeń elektroenergetycznych. Umowa ta, wraz z zawartymi w jej wykonaniu umowami wykonawczymi, miała określać zasady i warunki współdziałania pomiędzy stronami do czasu ustanowienia służebności przesyłu dla linii elektroenergetycznych posadowionych na gruntach pozostających w zarządzie Lasów Państwowych (§ 1 ust. 1-5 umowy).

W umowie ramowej strony przewidziały, że z tytułu umożliwienia pozwanemu dostępu do linii i urządzeń elektroenergetycznych Lasom Państwowym przysługiwać będzie wynagrodzenie roczne w roku 2012 i w latach następnych. Wynagrodzenie roczne i jednorazowe miało być należne właściwym terytorialnie nadleśnictwom i miało zostać określone w umowach wykonawczych (§ 3 ust. 1-2). Strony postanowiły, że roczne wynagrodzenie należne właściwym nadleśnictwom za 1m² gruntu skalkulowane zostanie na podstawie równowartości podatku od nieruchomości lub podatku leśnego i rolnego, zależnej od kategorii gruntów wynikających z ewidencji gruntów i budynków, zadeklarowanych przez poszczególne nadleśnictwa w deklaracjach złożonych właściwemu organowi podatkowemu za dany rok podatkowy dla powierzchni określonych w wykazach uzgodnionych przez strony (§ 5 ust. 1, § 4 ust. 1-5). Wysokość opodatkowania gruntów miała być każdorazowo określona na podstawie oświadczeń właściwych nadleśnictw, uzgodnionych z operatorem w ustalonym trybie (§ 5 ust. 3, § 4 ust. 4). Wzór

oświadczenia poszczególnych nadleśniczych o wysokości deklarowanych w poszczególnych gminach kwotach podatku od nieruchomości, podatku leśnego oraz podatku rolnego odpowiednich dla kategorii gruntów stanowić miał załącznik nr 2 do umowy wykonawczej i miał on podlegać aktualizacji do 15 lutego każdego roku kalendarzowego. Pozwany zyskał przy tym prawo do bieżącej weryfikacji zgodności tychże oświadczeń ze stanem faktycznym (§ 4 ust. 4, § 5 ust. 3). Strony zadeklarowały przy tym, że w granicach obowiązującego prawa będą podejmowały działania zmierzające do klasyfikacji gruntów, jako gruntów leśnych, opodatkowanych podatkiem leśnym (§ 5 ust. 4).

Na okoliczność obciążenia z tytułu wynagrodzenia właściwe nadleśnictwo miało wystawiać kwartalne faktury VAT w terminie 7 dni od daty uzgodnienia z operatorem wykazu dotyczącego inwentaryzacji linii i urządzeń elektroenergetycznych (załącznik nr 1 do umowy wykonawczej) oraz oświadczenia o wysokości deklarowanych stawkach podatkowych na dany rok (załącznik nr 2 do umowy wykonawczej), nie później jednak niż do dnia kończącego drugi miesiąc danego kwartału, z terminem płatności przypadającym na ostatni dzień tego kwartału. Przy tym zaznaczono, że pierwsza faktura VAT ma obejmować okres od dnia 1 stycznia 2012 r. do ostatniego dnia kwartału, w którym zostanie zawarta umowa wykonawcza i zostać wystawiona w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy wykonawczej, z terminem płatności wynoszącym 30 dni od dnia jej otrzymania przez operatora (§ 6 ust. 1-3).

Strony przewidziały również, że w przypadku, gdy właściwy organ podatkowy wyda decyzję administracyjną, wykonalną lub natychmiast wykonalną, określającą pozwanego jako zobowiązanego z tytułu podatku od nieruchomości w zakresie gruntów objętych umową stron i w rezultacie tej decyzji zapłaci ten podatek, to roczne wynagrodzenie właściwych nadleśnictw skorygowane zostanie o kwotę podatku zapłaconego przez operatora (§ 5 ust. 5). W przypadku zaistnienia takiej sytuacji pozwany miał pisemnie powiadomić dane nadleśnictwo o otrzymanej decyzji administracyjnej i uregulowaniu zobowiązania podatkowego, następnie nadleśnictwo w terminie 14 dni miało dokonać aktualizacji umowy wykonawczej w zakresie załączników nr 1 i 2 oraz wystawić fakturę korygującą (§ 5 ust. 6 lit. a-c). W przypadku zaś gdy właściwy organ podatkowy wyda ostateczną decyzję administracyjną, od której zostaną wniesione wszelkie przewidziane prawem zwyczajne środki odwoławcze, obciążającą nadleśnictwo inną wartością niż kwota zadeklarowanego podatku dla pasów gruntów wyszczególnionych w załączniku nr 1 do umowy wykonawczej, to roczne wynagrodzenie nadleśnictw ulec miało skorygowaniu o wartość wynikającą z tej decyzji. Zasada konieczności wykorzystania środków odwoławczych miała nie obowiązywać jedynie w sprawach, w których ich wniesienie byłoby oczywiście nieuzasadnione (§ 5 ust. 7). Nadleśnictwa miały w terminie 4 dni od daty doręczenia decyzji administracyjnej (wydanej w I, bądź II instancji) przedstawić operatorowi opinię z uzasadnieniem, co do braku zasadności składania środków odwoławczych. W terminie kolejnych 4 dni operator miał zająć stanowisko w sprawie, zaś brak odpowiedzi miał być równoznaczny ze stanowiskiem negatywnym, tj. brakiem zasadności składania odwołania od decyzji administracyjnej (§ 5 ust. 8).

Umowa ramowa zawarta została na czas określony, niezbędny do ustanowienia służebności przesyłu dla wszystkich gruntów objętych umowami wykonawczymi. Umowa miała ulec rozwiązaniu z momentem ustanowienia ostatniej służebności przesyłu (§ 12 ust. 2).

W wykonaniu umowy ramowej powód w dniu 8 listopada 2012 r. zawarł z pozwanym „Umowę wykonawczą” nr (...) -1 dla Rejonu (...) W.. Umowa ta miała określać zasady i warunki współdziałania pomiędzy stronami do czasu ustanowienia służebności przesyłu (§ 1 ust. 3).

W zakresie wynagrodzenia powoda umowy wykonawcze powielały postanowienia umowy ramowej z sierpnia 2012 r. (§ 3 ust. 1, § 4 ust. 1-4, § 5 ust. 1-8).

Na potrzeby zawarcia umowy wykonawczej nr (...) -1 strony dokonały niezbędnej inwentaryzacji linii i urządzeń elektroenergetycznych (...) sp. z o.o., eksploatowanych przez Oddział (...) W., a zlokalizowanych na terenie zarządzanym przez Nadleśnictwo B. (załączniki nr 1). Uzgodniły również oświadczenie Nadleśnictwa P. o wysokości deklarowanych stawek podatkowych na rok 2012 dla gruntów pod liniami i urządzeniami elektroenergetycznymi (...) sp. z o.o. (załączniki nr 2).

Powód jest właścicielem blisko czterdziestu nieruchomości gruntowych położonych na obszarze Nadleśnictwa B., które znajdują się w Rejonach (...) W., M. i Ś.. Zgodnie z rejestrem gruntów działki składające się na te nieruchomości stanowią głównie lasy, grunty zadrzewione i zakrzewione oraz tereny niezabudowane.

W drodze trzech umów o ustanowienie służebności przesyłu zawartych w formie aktów notarialnych w dniu 22 października 2014 r. (akt notarialny Rep. A nr (...)) i akt notarialny Rep. A nr (...) oraz w dniu 30 października 2014 r. (akt notarialny Rep. A nr (...)) na wyżej wymienionych nieruchomościach Skarb Państwa ustanowił odpłatnie i na czas nieoznaczony służebność przesyłu na rzecz spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w P.. Służebność ta została ograniczona do wydzielonego w pasie gruntu pasa technologicznego, którego łączna powierzchnia wyniosła niecałe 17 ha.

W odniesieniu do tego obszaru służebność przesyłu miała polegać na znoszeniu istnienia posadowionych na tych nieruchomościach obciążonych linii i urządzeń elektroenergetycznych oraz na prawie do korzystania z nieruchomości obciążonych w zakresie niezbędnym do dokonywania prac eksploatacyjnych, konserwacji, remontów, modernizacji, usuwania awarii oraz przebudowy i rozbudowy linii i urządzeń elektroenergetycznych, wycince drzew bądź krzewów lub ich podkrzesywaniu w zakresie niezbędnym dla utrzymania linii i urządzeń elektroenergetycznych w należytym stanie, celem uniknięcia zagrożenia dla funkcjonowania tych linii i urządzeń, wraz prawem wejścia i wjazdu na teren odpowiednim sprzętem przez pracowników spółki, jej następców prawnych oraz przez wszystkie podmioty i osoby, którymi spółka (...) sp. z o.o. posługuje się w związku z prowadzoną działalnością (§ 2 ust. 1-2, § 2 ust. 1-11, § 2 ust. 1-24).

Z tytułu ustanowienia prawa służebności przesyłu pozwany (...) sp. z o.o. zobowiązał się do zapłaty na rzecz Nadleśnictwa B. wynagrodzenia w wysokości odpowiadającej wartości podatków i opłat ponoszonych przez nadleśnictwo od części nieruchomości, z których korzystanie jest ograniczone w związku z obciążeniem ich służebnością przesyłu. Wynagrodzenie to miało być płatne corocznie z dołu w okresach kwartalnych, na podstawie faktur VAT wystawionych przez Nadleśnictwo B., w wysokości stanowiącej 1/4 wynagrodzenia rocznego. Faktury VAT miały być płatne najpóźniej w ostatnim dniu kwartału, o ile zostaną dostarczone do końca drugiego miesiąca danego kwartału. Do ustalonego wynagrodzenia miał być doliczony podatek VAT. Wysokość rocznego wynagrodzenia miała być ustalana na podstawie oświadczenia nadleśnictwa o wysokości zadeklarowanych w danym roku podatkowym podatkach i opłatach od części nieruchomości, na których ustanowiona została służebność przesyłu. Oświadczenie to, w formie wykazu w podziale na gminy, rodzaj podatku, obowiązujące stawki podatkowe oraz wartość podatku, miało być przysyłane przez nadleśnictwo do pozwanej spółki (...), M. i Ś. w terminie do dnia 15 lutego każdego roku kalendarzowego, a spółce przysługiwać miało prawo do bieżącej weryfikacji zgodności takiego oświadczenia ze stanem faktycznym (§ 5 ust. 1-5).

W powyższych aktach notarialnych przyjęto także, że w przypadku, gdy właściwy organ podatkowy wyda decyzję administracyjną, wykonalną lub natychmiast wykonalną, określającą pozwaną spółkę jako zobowiązanego z tytułu podatku od nieruchomości w zakresie gruntów, na których została ustanowiona służebność przesyłu i w rezultacie tej decyzji spółka zapłaci ten podatek, to roczne wynagrodzenie nadleśnictwa miało zostać skorygowane o kwotę podatku zapłaconego. W przypadku zaistnienia takiej sytuacji pozwany miał pisemnie powiadomić nadleśnictwo o otrzymanej decyzji administracyjnej i uregulowaniu zobowiązania podatkowego. Następnie nadleśnictwo w terminie 14 dni miało dokonać aktualizacji oświadczenia, a następnie niezwłocznie wystawić fakturę korygującą VAT (§ 5 ust. 7). Pozwana spółka zobowiązała się do wyrównania nadleśnictwu kwoty zapłaconego podatku za okres ustalony decyzją w przypadku, gdy właściwy organ podatkowy wyda ostateczną decyzję administracyjną, od której wniesione zostaną wszelkie przewidziane prawem zwyczajne środki odwoławcze, zmieniającą wysokość zapłaconego podatku w danym roku podatkowym od gruntów, na których została ustanowiona służebność przesyłu. Skorygowanie wynagrodzenia miało nastąpić w terminie 30 dni od dnia powiadomienia spółki o tym fakcie na piśmie i doręczenia jej kopii ostatecznej decyzji administracyjnej (§ 5 ust. 8). Natomiast w przypadku, gdy ta decyzja administracyjna stwierdzi nadpłatę podatku za rok podatkowy, wówczas nadleśnictwo zobowiązało się do zwrotu na rzecz spółki zapłaconego wynagrodzenia w wysokości odpowiadającej stwierdzonej nadpłacie w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja administracyjna stała się wykonalną lub objęta rygorem natychmiastowej wykonalności (§ 5 ust. 9). Każdorazowo

korekta rocznego wynagrodzenia wymagała zaktualizowania oświadczenia (§ 5 ust. 12). W przypadku wydania ostatecznej decyzji administracyjnej zmieniającej wysokość zapłaconego podatku Nadleśnictwo B. miało w terminie 4 dni od daty doręczenia decyzji administracyjnej (wydanej w I, bądź II instancji) przedstawić operatorowi opinię z uzasadnieniem, co do braku zasadności składania środków odwoławczych. W terminie kolejnych 4 dni operator miał zając stanowisko w sprawie, zaś brak odpowiedzi miał być równoznaczny z brakiem zasadności składania odwołań od decyzji administracyjnej. Zasada konieczności wykorzystania środków odwoławczych miała nie obowiązywać co do spraw, w których wniesienie środków odwoławczych byłoby oczywiście nieuzasadnione (§ 5 ust. 10). Strony zastrzegły przy tym, że w razie niekorzystnego rozstrzygnięcia pozwana spółka zwróci nadleśnictwu poniesione koszty postępowania w wysokości określonej w orzeczeniu kończącym sprawę, o ile w skardze/odwołaniu nie zostaną pominięte argumenty i zarzuty spółki, środek odwoławczy nie będzie obciążony istotnymi brakami formalnymi, bądź inne ewidentne błędy i zaniechania nie doprowadzą do odrzucenia/oddalenia odwołania/skargi (§ 5 ust. 11).

W latach 2012 - 2017 powód, dla gruntów leżących pod liniami elektroenergetycznymi objętymi tym postępowaniem, zadeklarował stawki podatku leśnego i rolnego. Na tej podstawie wystawił faktury VAT, które pozwany uregulował. Pismem z dnia 8 stycznia 2018 r. Generalna Dyrekcja Lasów Państwowych zwróciła się do Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych w sprawie opodatkowania gruntów pozostających w zarządzie Lasów Państwowych, rekomendując uwzględnienie użytków rolnych i lasów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej. Generalna Dyrekcja LP powołała się przy tym na interpretację przepisów prawa podatkowego dokonaną przez sądy administracyjne, zgodnie z którą nieruchomości znajdujące się pod liniami i urządzeniami przesyłowymi, jako zajęte na potrzeby prowadzonej przez przedsiębiorstwa przesyłowe działalności gospodarczej, powinny być opodatkowane podatkiem od nieruchomości w najwyższej stawce.

W związku z powyższym pod koniec stycznia 2018 r. powód złożył organom podatkowym, tj. Burmistrzowi B., Burmistrzowi K., Wójtowi Gminy S., Burmistrzowi S., Wójtowi Gminy S., Burmistrzowi Ś., Burmistrzowi T., Burmistrzowi Z., Burmistrza Z., deklaracje na podatek od nieruchomości za 2018 r. Powód zadeklarował w nich stawkę podatku dla gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej, bez względu na sposób ich zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków (jednocześnie zostały one wyłączone z podatku leśnego). Zgodnie ze złożonymi deklaracjami łączna kwota podatku na rzecz Miasta B. wyniosła 16.395 zł (po korekcie), Miasta K. 29.512 zł, Gminy S. 6.327 zł (po korekcie), Miasta S. 18.612 zł (po korekcie), Gminy S. 10.072,84 zł, Miasta Ś. 16.879 zł, Miasta T. 2.458 zł, Miasta Z. 46.533 zł (po korekcie), Miasta Z. 8.224 zł. Następnie powód skierował do pozwanego oświadczenia o wysokości deklarowanych stawek podatkowych na rok 2018 dla gruntów pod liniami i urządzeniami elektroenergetycznymi. W oświadczeniach powód wskazał na konieczność opodatkowania gruntów podatkiem od nieruchomości, czyli w oparciu o stawkę dla gruntów, na których prowadzona jest działalność gospodarcza. Nadto powód wystawił i doręczył pozwanemu trzy faktury, obejmujące wynagrodzenie za udostępnienie gruntów za I kwartał 2018 r. w wysokości 32.774,95 zł dla Rejonu (...) W. (faktura nr (...) z dnia 20 lutego 2018r.), w wysokości 782,61 zł dla Rejonu (...) M. (faktura nr (...) z dnia 20 lutego 2018 r.) oraz w wysokości 8.929,98 zł dla Rejonu (...) Ś. (faktura nr (...) z dnia 20 lutego 2018 r.).

W odpowiedzi na powyższe pozwany poinformował powoda, że nie akceptuje wynagrodzenia obliczonego przy zastosowaniu stawki najwyższej, a złożone oświadczenia uznaje za niezgodnie z umowami łączącymi strony z uwagi na to, że powód dokonał nieuprawnionej zmiany kwalifikacji gruntów, bez wydania ostatecznej decyzji przez organ podatkowy. Wskazał, że podstawowe znaczenie w zakresie opodatkowania gruntów pod napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi ma kwalifikacja tych gruntów w ewidencji gruntów i budynków, wobec czego grunty leśne sklasyfikowane jako lasy (LS) powinny być opodatkowane podatkiem leśnym, grunty rolne (R) podatkiem rolnym, a grunty sklasyfikowane jako tereny różne (TR) według stawki od gruntów pozostałych. Dlatego też zwrócił się do powoda o wystawienie faktur korygujących. Pozwany zobowiązał się przy tym do uregulowania wynagrodzenia, przy czym w wysokości przez siebie wyliczonej, uwzględniającej rodzaj gruntów podlegających opodatkowaniu.

W efekcie pozwany zapłacił na rzecz powoda wynagrodzenie za I kwartał 2018 r. w łącznej kwocie 635,52 zł (dokładnie kwotę 631,01 zł tytułem zapłaty za faktury nr (...) oraz kwotę 4,51 zł tytułem zapłaty za fakturę nr (...)).

W reakcji na to powód wezwał pozwanego do zapłaty wynagrodzenia w pozostałej wysokości, określonego w wezwaniu na kwotę 42.487,54 zł. Natomiast w dalszej korespondencji powód poinformował pozwanego, że ramowa umowa o współpracy i umowa wykonawcza obowiązywały do czasu ustanowienia służebności przesyłu. W oparciu zaś o obowiązującą umowę operatorowi przysługuje uprawnienie do weryfikacji oświadczenia nadleśnictwa wyłącznie pod względem usytuowania i powierzchni gruntu, a nie pod względem rodzaju opodatkowania, które wynika z bezwzględnie obowiązującego prawa podatkowego. Wobec tego nie ma podstaw do skorygowania wystawionych faktur.

7 maja 2018 r. powód wystawił na rzecz pozwanego kolejne dwie faktury VAT, obejmujące wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu za dalszy okres, tj. za II kwartał 2018 r., w wysokości 8.929,98 zł dla Rejonu (...) Ś. (faktura nr (...)), w wysokości 782,61 zł dla Rejonu (...) M. (faktura nr (...)) oraz w wysokości 32.774,95 zł dla Rejonu (...) W. (faktura nr (...)).

W międzyczasie, zgodnie ze złożonymi deklaracjami podatkowymi, uregulował też w ratach miesięcznych podatek od nieruchomości za I półrocze 2018 r. na rzecz (...) B., K., S., S., S., Ś., T., Z. i Z. w łącznej wysokości 77.683 zł.

Pozwany nie zmienił stanowiska w sprawie i odmówił zapłaty wynagrodzenia w żądanej wysokości. Nadto pozwany fakturę nr (...) opłacił w zakresie kwoty 47,93 zł, fakturę nr (...) uregulował do kwoty 4,51 zł, a fakturę nr (...) do kwoty 605,23 zł.

W lipcu 2018 r. powód monitował pozwanego o uregulowanie pozostałej części wynagrodzenia za II kwartał 2018 r. w łącznej wysokości 41.829,87 zł, jednak bez rezultatu.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że powództwo okazało się nieuzasadnione.

Podstawę roszczenia powoda stanowił art. 39a ust. 1 i 2 ustawy o lasach z dnia 28 września 1991 r. (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 788), jak również postanowienia zawarte w § 5 ust. 1-5 umów o ustanowienie służebności przesyłu, zawartych w formie aktów notarialnych w dniu 22 października 2014 r. (akt notarialny Rep. A nr (...), akt notarialny Rep. A nr (...)) oraz w dniu 30 października 2014 r. (akt notarialny Rep. A nr (...)).

Art. 39a ustawy o lasach w ust. 2 stanowi, że wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej ustala się w wysokości odpowiadającej wartości podatków i opłat ponoszonych przez Lasy Państwowe od części nieruchomości, z której korzystanie jest ograniczone w związku z obciążeniem tą służebnością. Przepis ten został niemal wiernie przeniesiony do łączących strony umów, albowiem zgodnie z § 5 ust. 1 umów o ustanowienie służebności przesyłu pozwana spółka zobowiązana została do zapłaty na rzecz Nadleśnictwa B. wynagrodzenia w wysokości odpowiadającej wartości podatków i opłat poniesionych przez nadleśnictwo od części nieruchomości, z której korzystanie zostało ograniczone w związku z obciążeniem tej nieruchomości służebnością przesyłu.

W sprawie nie budziło wątpliwości, że strony łączą trzy umowy o ustanowienie służebności przesyłu zawarte w dniu 22 i 30 października 2014 r. Sporna nie była również treść tych umów, choć strony inaczej interpretowały swoje prawa i obowiązki odnośnie ustalania wysokości wynagrodzenia należnego powodowi za ustanowienie służebności przesyłu i jego zapłaty. Umowy te zostały zawarte w konsekwencji uprzedniego zawarcia „Ramowej umowy o współpracy” nr (...) z dnia 16 sierpnia 2012 r. oraz „Umowy wykonawczej” nr (...) -1 z dnia 8 listopada 2012 r. Bezspornym było także to, jakie grunty (gdzie położone, o jakiej klasyfikacji i powierzchni), były objęte umowami o ustanowieniu służebności przesyłu. Pozwany nie kwestionował, że winien zapłacić powodowi wynagrodzenie za korzystanie z przedmiotowej służebności przesyłu, a w latach 2012-2017 uiszczył na rzecz powoda wynagrodzenie zgodnie z jego oświadczeniami. Pozwany nie zakwestionował także faktu, że w 2018 r. powód zadeklarował i zapłacił od gruntów, na których ustanowiona została służebność przesyłu, podatek w wysokości wyższej, choć uważał takie działanie powoda za nieprawidłowe i niezgodne z umową stron.

Istota sporu sprowadzała się do tego, czy powód uprawniony był do obliczenia wynagrodzenia rocznego, o którym mowa w § 5 umów o ustanowieniu służebności przesyłu, w oparciu o stawkę podatkową dla gruntów, na których prowadzona jest działalność gospodarcza. Tłem tego konfliktu były kwestie natury podatkowej, choć decydujące dla oceny roszczenia powoda było określenie, czy umowy stron zostały wykonane w sposób właściwy, czy też nie. Wyrazem tego była treść pism procesowych złożonych przez strony w toku tego procesu. Sąd w sprawie nie rozstrzygał tego, w jaki sposób winny być opodatkowywane grunty Skarbu Państwa, przez które przebiegają urządzenia służące do przesyłu energii elektrycznej. Problem ten nie ma bowiem charakteru sprawy cywilnej i wykracza poza granice drogi sądowej wyznaczone przez art. 2 § 1 k.p.c. w zw. z art. 1 k.p.c. Jedynie bowiem ustawodawca, organ podatkowy i sąd administracyjny władne są przesądzić o tym, w jaki sposób winny być opodatkowane nieruchomości, przez które przebiegają linie energetyczne. Sąd badał jedynie problematykę wykonywania przez strony łączących je umów w zakresie ukształtowania wysokości należnego powodowi od pozwanego wynagrodzenia, dla którego swego rodzaju „przelicznikiem” była wysokość uiszczanego przez Nadleśnictwo podatku.

Aktualnym źródłem zobowiązań stron są jedynie umowy o ustanowienie służebności przesyłu z 22 i 30 października 2014 r. W § 1 ust. 3 umowy ramowej oraz w § 1 ust. 3 umowy wykonawczej wskazano, że umowa ramowa i umowy wykonawcze określają zasady i warunki współdziałania pomiędzy stronami „do czasu ustanowienia służebności przesyłu”. Zatem nie ma racjonalnych podstaw do przyjęcia, że postanowienia umowy ramowej i wykonawczych dotyczące ustalenia wysokości wynagrodzenia za korzystanie z gruntów znajdujących się pod liniami energetycznymi, miały obowiązywać do czasu, gdy ustanowione zostaną służebności dotyczące wszystkich gruntów objętych umową ramową. Oznaczałoby to konieczność uznania, że wynagrodzenie za korzystanie z nieruchomości w zakresie służebności w pewnym czasie było regulowane przez trzy umowy naraz, co byłoby nielogiczne. W umowie wykonawczej z dnia 8 listopada 2012 r. strony w § 12 ust. 3 postanowiły, że umowa ta ulegnie rozwiązaniu z chwilą ustanowienia ostatniej służebności przesyłu. Jednak nie sposób przyjąć, aby postanowienia umowy ramowej dotyczące wynagrodzenia rocznego miały obowiązywać, mimo uregulowania tej kwestii w umowach służebności przesyłu. W umowie wykonawczej powód zobowiązał się do ustanowienia służebności przesyłu na rzecz pozwanego w ciągu dwóch lat od jej zawarcia, czyli mniej więcej do końca 2014 r. Z uwagi na upływ czasu i nieprzerwaną współpracę stron od 2012 r. można zakładać, że z tego zobowiązania powód się wywiązał i wszystkie grunty objęte pierwotnie ramową umową o współpracy zostały już objęte służebnością przesyłu. Nie ma zatem podstaw do przyjęcia, aby stosunki stron nadal regulowały ramowa umowa o współpracy z dnia 16 sierpnia 2012 r. oraz umowa wykonawcza z dnia 8 listopada 2012 r.

Powyższe nie oznacza, że umowy zawarte przed ustanowieniem służebności przesyłu, czyli wspomniana ramowa umowa o współpracy i umowa wykonawcza, jak również obowiązująca między stronami w latach 2012-2017 praktyka w zakresie ustalania i deklarowania podatków od nieruchomości znajdujących się pod liniami przesyłowymi, nie mają znaczenia dla sprawy. W ocenie Sądu, mogą one służyć ustaleniu woli stron przy zawieraniu umów o ustanowienie służebności przesyłu i interpretacji postanowień zawartych w tychże umowach.

Jak wynika z umów służebności przesyłu z dni 22 i 30 października grunty należące do Nadleśnictwa B., zgodnie z klasyfikacją gruntów i budynków, stanowią głównie lasy, grunty zadrzewione i zakrzewione, oraz tereny niezabudowane. W latach 2012-2017 były one traktowane przez powoda jako grunty leśne lub rolne. Utrwalony między stronami zwyczaj deklarowania przez powoda gruntów pod liniami energetycznymi do opodatkowania podatkiem leśnym lub rolnym funkcjonował bez przeszkód do 2017 r. i nie był kwestionowany przez żadną ze stron. Do czasu ustanowienia służebności przesyłu taki obowiązek powoda był wyrażony wprost w treści § 5 ust. 1 umowy ramowej, zgodnie z którym powód zobowiązany był do składania deklaracji podatkowych stosownie do kategorii gruntów wynikających z ewidencji gruntów i budynków. Niezależnie od tego praktyka stron na gruncie zawartych umów służebności przesyłu wskazuje, że do końca 2017 r. strony podejmowały działania zmierzające do opodatkowania gruntów podatkiem ustalonym według niższej stawki. Sposób interpretowania wskazanych umów w zakresie obliczania wynagrodzenia rocznego powoda z tytułu służebności przesyłu i deklarowanej stawki podatku oraz w zakresie czynionych wspólnie uzgodnień, nie uległ zmianie na przestrzeni wskazanego okresu. Oznacza to, że strony w umowach służebności przesyłu oraz stosownie do obowiązującego zwyczaju, ukształtowały swój węzeł obligacyjny

w ten sposób, że powód składał deklaracje opodatkowania gruntów podatkiem leśnym lub rolnym (art. 65 § 1 i 2 k.c.). Wobec tego odstąpienie od tego zwyczaju w 2018 r., przy jednoczesnym pominięciu procedury opisanej w § 5 ust. 5 umów o ustanowieniu służebności przesyłu, traktować należy jako naruszenie tych umów.

Na podatniku ciąży obowiązek składania prawidłowych deklaracji podatkowych. Jednak w 2018 r. po stronie powoda nie zaistniał żaden prawny obowiązek składania deklaracji do opodatkowania gruntów pod liniami elektroenergetycznymi podatkiem od nieruchomości, a nie podatkiem leśnym, czy rolnym. Nie uległy bowiem zmianie, ani klasyfikacja gruntów objętych postępowaniem, ani przepisy prawa podatkowego.

W dacie zawarcia przez strony umów o ustanowieniu służebności przesyłu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991r. o podatkach i opłatach lokalnych (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 849) stanowił, że opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości nie podlegają użytki rolne, grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych lub lasy, z wyjątkiem zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej. Z przepisu tego wynikał zatem obowiązek uiszczania podatku od nieruchomości (czyli podatku w najwyższej stawce) w przypadku zajęcia nieruchomości na prowadzenie działalności gospodarczej, niezależnie od tego, jak nieruchomość ta była oznaczona w ewidencji gruntów i budynków. Mimo takiego brzmienia przepisu strony racjonalnie uznawały, że poprowadzenie napowietrznej linii energetycznej przez teren leśny będący w zarządzie powoda nie oznacza automatycznego przeznaczenia tego terenu na prowadzenie działalności gospodarczej. Przez kolejne lata organy podatkowe nie podważały tych ustaleń. Pozwala to przyjąć, że wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu nie było przez strony traktowane jako dochód powoda, ale jako przejęcie przez pozwanego od powoda jego obowiązków fiskalnych. Jeśli zaś chodzi o działalność pozwanego, to była ona związana z urządzeniami przesyłowymi, a nie z gruntami, na których posadowiono słupy trakcyjne. To z kolei potwierdza, że wolą stron było opodatkowanie nieruchomości podatkiem leśnym lub rolnym i przerzucenie na pozwanego kosztów tej daniny.

Umowy stron nie przewidywały osiągnięcia przez powoda jakiegokolwiek celu gospodarczego, w szczególności wypracowania zysku, zaś działalność gospodarza pozwanego nie była związana z gruntami leśnymi, lecz napowietrznymi liniami przesyłowymi. Wolą stron było zatem opodatkowanie nieruchomości Skarbu Państwa podatkiem leśnym, względnie podatkiem rolnym, zgodnie z ich oznaczeniem w ewidencji gruntów i budynków oraz panującymi w tym zakresie zwyczajami.

W treści umów o ustanowienie służebności przesyłu strony zastrzegły mechanizmy chroniące powoda na wypadek zakwestionowania przez organ podatkowy kwalifikacji określonej nieruchomości w deklaracji podatkowej. W ewentualnym postępowaniu podatkowym stroną miał być powód, który zobowiązał się względem pozwanego do wyczerpania procedury odwoławczej, w zamian za możliwość obciążania pozwanego kosztami tej procedury (§ 5 ust. 7-12).

Mając to na uwadze nie można zgodzić się z twierdzeniem powoda, że ze względu na zalecenia Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych oraz pojawienie się nowej linii orzeczniczej sądów administracyjnych, co do kwalifikacji gruntów leśnych pod liniami energetycznymi, wszczynanie administracyjnej procedury odwoławczej byłoby niecelowe. Trudno mówić bowiem o utrwaleniu praktyki sądów administracyjnych w tym zakresie. Brak jednoznacznych przepisów odnoszących się do sposobu opodatkowania gruntów w pewnym momencie doprowadził do rozbieżności w stosowaniu tych przepisów. Niemniej powód zobowiązał się do składania deklaracji podatkowych zmierzających do opodatkowania przedmiotowych nieruchomości podatkiem o niższej stawce. W tej sytuacji powód zobowiązany był złożyć organowi skarbowemu deklarację opodatkowania nieruchomości podatkiem leśnym (rolnym) i oczekiwać na ostateczną decyzję administracyjną, która mogłaby zakwestionować przeznaczenie terenu. Powód winien tak postąpić ze względu na swoje zobowiązanie umowne względem pozwanego, mając przy tym świadomość, że praktyka sądów administracyjnych, nawet utrwalona, nie kreuje prawa podatkowego. W razie zaś decyzji negatywnej powód winien dążyć do wydania decyzji ostatecznej w sprawie należnego podatku, czyli wyczerpać możliwą drogę sądownoadministracyjną. Dlatego też powód w 2018 r. powinien zadeklarować podatek leśny i w razie potrzeby zainicjować procedurę odwoławczą, umożliwiając przy tym pozwanemu zajęcie stanowiska w przedmiocie zasadności składania odwołania od decyzji administracyjnej. Pominięcie tej procedury spowodowało, że powód nie uzyskał

ostatecznej decyzji określającej wyższy wymiar podatku dla gruntów leśnych (rolnych). W efekcie arbitralne zadeklarowanie najwyższej stawki podatku i zażądanie zapłaty wyższego wynagrodzenia stanowiło kolejne naruszenie umów łączących strony.

Natomiast w przypadku uznania, że w istocie doszło do zmiany kwalifikacji gruntów leśnych pod liniami energetycznymi, czego strony nie przewidziały w umowach, powód winien w pierwszej kolejności dążyć do dokonania zmiany zapisów umów wykonawczych i służebności przesyłu. W razie zaś oporu ze strony pozwanego powinien wystąpić do sądu powszechnego z pozwem o takie ukształtowanie umów, które zwalniałoby go z obowiązku wszczynania procedur odwoławczych od decyzji określających rodzaj i wymiar podatku, a także uczestniczenia w tych procedurach aż do wyczerpania ścieżki odwoławczej, albo z pozwem o takie ukształtowanie umów, aby koszty owych procedur odwoławczych pozwany zobowiązany był wyłożyć z góry. Ponieważ powód tego nie uczynił i nie doprowadził do zmian postanowień umownych, jego deklaracje dotyczące opodatkowania nieruchomości w oczywisty sposób naruszyły umowy, jakie łączyły go z pozwanym i pozbawiły pozwanego jego umownego prawa do ewentualnego zaskarżenia decyzji organu podatkowego.

Oceniając sposób wykonania zobowiązania umownego w oparciu o art. 354 § 2 k.c. należy stwierdzić, że powód naruszył obowiązek współpracy z dłużnikiem, jak również zasadę wykonywania zobowiązania zgodnie z jego treścią, w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współzycia społecznego i utrwalonym zwyczajom. Opisane zachowanie powoda naruszało zasady lojalności kontraktowej wobec pozwanego, albowiem powód deklarując w 2018 r. nieruchomości zajęte przez linie elektroenergetyczne do opodatkowania podatkiem od nieruchomości, w istocie pozbawił pozwanego wpływu na decyzje organów podatkowych, nie bacząc na to, że ostatecznie to na pozwanym ciąży obowiązek pokrycia kosztów związanych z opodatkowaniem nieruchomości znajdujących się pod liniami elektroenergetycznymi. W konsekwencji uznać należało, że powód nie mógł samodzielnie zadeklarować wyższej stawki podatku i obciążyć jego kosztami strony pozwanej, zaś jego działania podjęte w 2018 r. nie mogły skutecznie doprowadzić do powstania po stronie pozwanego zobowiązania do uiszczenia wynagrodzenia w wyższej wysokości, aniżeli w latach wcześniejszych.

Od 1 stycznia 2019 r. weszła w życie zmiana przepisów podatkowych, uchwalona jeszcze w dniu 20 lipcu 2018r. w drodze ustawy o zmianie ustawy o podatku rolnym, ustawy o podatkach i opłatach lokalnych oraz ustawy o podatku leśnym (Dz.U. z 2018 r. poz. 1588), zgodnie z którą w ustawie z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1445) w art. 1a w ust. 2a dodano pkt 4. Tym samym ustawodawca wprowadził przepis zgodnie, z którym do gruntów, budynków i budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej nie zalicza się gruntów:

- a) przez które przebiegają urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne (art. 49 § 1 k.c.), wchodzące w skład przedsiębiorstwa przedsiębiorcy prowadzącego działalność telekomunikacyjną, działalność w zakresie przesyłania lub dystrybucji płynów, pary, gazów lub energii elektrycznej lub zajmującego się transportem wydobytego gazu ziemnego lub ropy naftowej,
- b) zajętych na pasy technologiczne stanowiące grunt w otoczeniu urządzeń, o których mowa w lit. a, konieczny dla zapewnienia właściwej eksploatacji tych urządzeń,
- c) zajętych na strefy bezpieczeństwa oraz strefy kontrolowane urządzeń, o których mowa w lit. a, służących do przesyłania lub dystrybucji ropy naftowej, paliw ciekłych lub paliw gazowych, lub transportu wydobytego gazu ziemnego lub ropy naftowej, które zostały określone w odrębnych przepisach,

– chyba że grunty te są jednocześnie związane z prowadzeniem działalności gospodarczej innej niż działalność, o której mowa w lit. a.

Tym samym ustawodawca postanowił wyłączyć grunty pod liniami energetycznymi z obowiązku opodatkowania ich podatkiem od nieruchomości. Wprowadzone zmiany były odpowiedzią ustawodawcy na brak jednoznacznych przepisów odnoszących się do sposobu opodatkowania gruntów, prowadzących do rozbieżności w stosowaniu

tych przepisów przez organy podatkowe, licznych sporów podatników i przedsiębiorców z organami podatkowymi oraz w efekcie do odmiennego opodatkowania gruntów w zależności od ich położenia. Była to również reakcja na kształtującą się niekorzystną linię orzeczniczą sądów administracyjnych, które przyjmowały, że grunty, na których posadowiona została infrastruktura przesyłowa, powinny być opodatkowane podatkiem od nieruchomości w wysokości przewidzianej dla gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej (uzasadnienie projektu ustawy – druk sejmowy nr (...)).

Uzasadnienie projektu ww. ustawy jasno wskazuje, że nie została wprowadzona nowa, odmienna od poprzedniej regulacja prawna, a jedynie doprecyzowane zostały istniejące zasady, w celu wyeliminowania rozbieżności w stosowaniu przepisów podatkowych. Wykładnię tą należy zatem stosować do przepisów prawa obowiązujących także przed dniem 1 stycznia 2019 r. Wobec tego należało przyjąć, że w świetle ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych powód nie był obowiązany do uiszczenia podatku od nieruchomości.

Mając to wszystko na uwadze Sąd oddalił powództwo jako bezzasadne.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od wyroku złożył powód, zaskarżył go w całości. Powód zaskarżonemu wyrokowi zarzucał naruszenie:

- art. 39a ust. 2 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach w związku z art. 353¹ k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że: wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa energetycznego podlega uzgodnieniu przez strony; strony mogą swobodnie decydować o wysokości wynagrodzenia przez uzgodnienie należnego podatku i konkretnych stawek podatkowych; możliwy jest swobodny wybór stawki podatkowej,
- art. 65 § 2 k.c. w zw. z § 5 ust. 9 umów o ustanowienie służebności przesyłu z 22 października 2014 r. w formie aktu notarialnego przed notariuszem M. J. zarej. w rep. A nr (...) i nr (...) oraz umowy o ustanowienie służebności przesyłu w formie aktu notarialnego przed notariuszem M. J. zarej. w rep. A nr (...) poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na całkowitym pominięciu w interpretacji umów zapisu § 5 ust. 9, zgodnie z którym strony przewidziały wzajemne prawa i obowiązki w sytuacji nadpłaty podatku;
- art. 65 § 2 k.c. poprzez błędne zastosowanie polegające na ocenie, że z treści obowiązujących strony umów wnikało zobowiązanie powoda do składania deklaracji podatkowych zmierzających do opodatkowania przedmiotowych nieruchomości podatkiem leśnym bądź rolnym i oczekiwania na ostateczną decyzję administracyjną o ustaleniu wyższego podatku;
- art. 65 § 2 k.c. w zw. z art. 58 § 1 i 3 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. poprzez błędne zastosowanie polegające na przypisaniu możliwości stronom ukształtowania w drodze umowy zobowiązania powoda do dokonywania czynności związanych z realizacją prawa podatkowego w sposób sprzeczny z treścią prawa podatkowego jedynie z uwagi na prywatny interes kontraktowy,
- art. 58 § 1, 2 i 3 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że: zgodna z prawem i zasadą lojalności kontraktowej jest umowa, na podstawie której jedna ze stron zobowiązuje się do składania deklaracji podatkowych w sposób sprzeczny z przepisami prawa podatkowego i karnoskarbowego; strony umowy mogą kreować wzajemne obowiązki pozostające w sprzeczności z obowiązkami podatkowymi; przedsiębiorca przesyłowy może domagać się od Skarbu Państwa - Nadleśniczego Nadleśnictwa B. działań sprzecznych z przepisami prawa podatkowego oraz wnoszenia obiektywnie nieuzasadnionych środków odwoławczych,

- art. 353 § 1 k.c. w zw. z §§ 5 ust. 1-5 umów poprzez ich błędne zastosowanie i przyjęcie, że roszczenie nie zasługuje na udzielenie ochrony prawnej, podczas gdy powód w całości wywiązał się ze swych obowiązków kontraktowych,
- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 231 k.p.c. poprzez zaniechanie ustalenia, że Nadleśnictwo w miesięcznych ratach uiszczało zadeklarowany podatek od nieruchomości, tj. że powód uiszczył podatki na rzecz (...): B., K., S., S.-, S., Ś., T., Z., Z. według płatności 30 stycznia 2018 r., 14 lutego 2018 r., 14 marca 2018 r., 3 kwietnia 2018 r., 14 maja 2018 r. i 14 czerwca 2018 r. za grunty pod liniami energetycznymi w łącznej wysokości 69.085,47 zł z zaznaczeniem, że przelew opiewa na pełną ratę podatku - grunty pod liniami energetycznymi, budynki, budowle i pozostałe grunty co wynika z materiałów dokumentarnych sprawy,
- art. 327¹ § 1 pkt 2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na niewyjaśnieniu podstawy prawnej wyroku i brak przytoczenia przepisów prawa, które stanowiły podstawę oddalenia powództwa, jak również nie wyjaśnienie, w jaki sposób rzekome przypisane przez Sąd nienależyte wykonanie umowy przez powoda miałyby przekreślić roszczenie pozwu wywiedzione z §§ 5 ust. 1-5 umów i art. 39a ust. 2 ustawy o lasach;
- art. 2 § 1 k.p.c. w zw. z art. 1 k.p.c. w zw. z art. 74a w zw. z art. 72 § 1 pkt 1 ordynacji podatkowej z dnia 29 sierpnia 1997 r. poprzez przekroczenie drogi sądowej i dokonanie samodzielnej oceny jakoby: po stronie powoda nie zaistniał żaden prawny obowiązek składania deklaracji do opodatkowania gruntów pod liniami elektroenergetycznymi podatkiem od nieruchomości a nie podatkiem leśnym, powód nie był obowiązany do uiszczania podatku od nieruchomości.

Wskazując na powyższe zarzuty, powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości, zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu za pierwszą instancję wg norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz S..P. - Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, a także zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego wg norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz S..P. - P. Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty; ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego w tym kosztów zastępstwa prawnego wg norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda prawie w całości zasługiwała na uwzględnienie, a to z uwagi na naruszenie przez sąd I instancji wskazanych w niej przepisów prawa materialnego.

W sprawie poza sporem była literalna treść istotnych dla rozstrzygnięcia umów o ustanowienie służebności przesyłu, stanowiących podstawę do ustalenia należności z tytułu wynagrodzenia, jakie pozwany, korzystający z tego ograniczonego prawa rzeczowego, miał uiszczać do rąk powoda jako właściciela nieruchomości zajętych pod linie przesyłowe.

Postanowienia umowne w tym zakresie zdeterminowane były przy tym treścią bezwzględnie obowiązującego przepisu art. 39 a ust. 2 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (ob. tekst jedn. Dz.U.2021.1275).

Zgodnie z jego brzmieniem „wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej ustala się w wysokości odpowiadającej wartości podatków i opłat ponoszonych przez Lasy Państwowe od części nieruchomości, z której korzystanie jest ograniczone w związku z obciążeniem służebnością”.

Analogicznej treści postanowienia określające wysokość należnego powodowi wynagrodzenia zostały wprowadzone do zawartych między stronami umów o ustanowienie służebności przesyłu (§ 5 każdej z umów).

Jakkolwiek w umowach nie określono tego *expressis verbis*, niemniej oczywiste musiało być, że przez „poniesione przez nadleśnictwo podatki i opłaty” należy rozumieć należności publicznoprawne, jakie **właściciel nieruchomości jest zobowiązany ponieść na podstawie obowiązujących przepisów prawa podatkowego** (art. 56 kc).

Nie do przyjęcia jest zatem forsowana przez pozwanego koncepcja, jaką zdaje się też akceptować sąd I instancji, zgodnie z którą, czy to na podstawie wykładni oświadczeń woli (art. 65 kc), czy też na podstawie innych okoliczności, w tym np. dotychczasowej praktyki, należy wnioskować, że powinnością po stronie powoda było deklarowanie organom podatkowym, także w 2018 r. uiszczania od gruntów zajętych pod służebności podatku leśnego, a nie podatku od nieruchomości gruntowych związanych z działalnością gospodarczą.

Ubocznie należy przy tym zauważyć, że dla takiej oceny nie ma istotnego znaczenia treść poprzednio łączących strony umów, dotyczących korzystania z gruntów leśnych dla celów przesyłu energii, albowiem wygasły one z dniem ustanowienia na rzecz pozwanego ograniczonych praw rzeczowych na nieruchomościach powoda (por. § 1 ust. 3 umowy ramowej o współpracy z 16 sierpnia 2012 r. oraz § 1 ust. 3 umów wykonawczych).

Wbrew stanowisku Sądu Okręgowego powód nie miał też obowiązku umownego uzgadniania z pozwanym rodzaju zobowiązania podatkowego, jaki zostanie przez niego zadeklarowany właściwym organom, a jedynie poinformowania go o treści zgłoszonych deklaracji.

Pomijając już niedopuszczalność doprowadzenia przez tego rodzaju „uzgodnienie” do naruszenia przepisów prawa podatkowego o charakterze *ius cogens*, to takiej, postulowanej przez Sąd Okręgowy interpretacji wzajemnych obowiązków stron, przeczy treść regulujących to zagadnienie postanowień § 5 ust. 5 umów o ustanowienie służebności.

Określono tam bowiem, że o treści deklaracji podatkowych pozwany zostanie powiadomiony do dnia 15-go lutego każdego roku kalendarzowego, podczas gdy same deklaracje podatkowe musiały być złożone najpóźniej do dnia 15 – go stycznia (por. art. 6 ust. 5 pkt. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym, Dz. U. 2019.888), bądź do 31-go stycznia (por. art. 6 ust. 9 pkt. 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych, Dz. U. 2019.1170) każdego roku podatkowego.

W praktyce zatem uprawnienia pozwanego w omawianym przedmiocie mogły się ograniczać, tak jak to zresztą zapisano w postanowieniach § 5 ust. 5 *in fine* umów o ustanowieniu służebności, wyłącznie do sprawdzenia złożonych deklaracji pod względem ich zgodności z faktycznym stanem nieruchomości zajętych pod linie przesyłowe.

Wbrew pogładowi sądu orzekającego nie sposób też przypisać powodowi naruszenia wynikającego z art. 354 kc obowiązku lojalnego w stosunku do kontrahenta wykonywania zawartych umów o ustanowieniu ograniczonych praw rzeczowych.

Pomijając już, że istotę sporu w sprawie stanowi nie **sposób** wykonania przez powoda zobowiązania, ale jego **treść**, to stanowisko takie jest wynikiem niewłaściwej wykładni powołanej normy prawnej i w realiach sprawy nie znajduje uzasadnienia.

Nie ma bowiem podstaw do przyjęcia, aby powód miał obowiązek kierować się swoistą lojalnością wobec pozwanego, co miałyby polegać na dbałości przede wszystkim o ochronę jego interesów ekonomicznych, kosztem realizowania w sposób prawidłowy swoich powinności jako płatnika należności publicznoprawnych.

Wymaga jednak zarazem podkreślenia, że, wbrew zarzutom formułowanym przez pozwanego, w wielu sprawach poszczególne jednostki Lasów Państwowych próbowały w postępowaniach administracyjnych podważać obciążanie

ich, w tym za lata poprzedzające rok 2018, z tytułu posiadania nieruchomości zajętych pod linie przesyłowe podatkiem od nieruchomości wykorzystywanych na cele gospodarcze.

Wszystkie te sprawy ostatecznie zakończyły się niepomyślnie dla L. na etapie postępowania przed Naczelnym Sądem Administracyjnym, co dotyczy także orzeczeń wydanych przez Wojewódzki Sąd Administracyjny we W., na które powoływał się pozwany (por. np. wyroki NSA: z dnia z dnia 20 maja 2020 r. w sprawie II FSK 416/20, LEX nr 3065132, z dnia 17 czerwca 2020 r. w sprawie II FSK 619/20, LEX nr 3064945, z dnia 20 stycznia 2021 r. w sprawie III FSK 2588/21, LEX nr 3113006, z dnia 26 stycznia 2021 r. w sprawie III FSK 2590/21, LEX nr 3113082, z dnia 19 sierpnia 2021 r. w sprawie III FSK 3877/21, LEX nr 3229032 itp.).

Zgodzić należy się natomiast z pozwanym, że w rozpoznawanej sprawie sądy powszechne, z uwagi na treść art. 1 kpc, nie miały kompetencji do przesądzenia w sposób wiążący o charakterze i wysokości zobowiązań podatkowych powoda ani innych osób fizycznych czy prawnych (z tych też przyczyn bez istotnego znaczenia jest treść powołanego przez pozwanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 lutego 2021 r., tym bardziej, że dotyczy on wyłącznie zobowiązań podatkowych osób fizycznych).

Z kolei, mając na uwadze treść przepisu art. 170 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn. Dz. U. 2019.2325) niedopuszczalne było także kwestionowanie treści relewantnych dla sprawy wyroków sądów administracyjnych.

Spór między stronami winien być zatem rozstrzygnięty przede wszystkim na gruncie przepisów i reguł prawa oraz postępowania cywilnego.

Wbrew pogładowi pozwanego, nie wynikają jednak z tego korzystne dla niego konsekwencje prawne.

Poza sporem było, że powód dochodził wynagrodzenia opartego na wysokości rzeczywiście poniesionych (opłaconych) przez niego podatków od nieruchomości w części zajętej pod linie przesyłowe.

Roszczenie takie znajdowało w związku z tym oparcie zarówno w treści art. 39a ust. 2 ustawy o lasach, jak w literalnym brzmieniu postanowień łączących strony umów o ustanowieniu służebności przesyłu (§ 5 ust. 1 – 4 poszczególnych umów).

Zgodnie zatem z ogólną regułą rozkładu ciężaru dowodu (art. 6 kc, art. 232 zd. 1 kc) pozwany, chcąc podważyć zasadność powództwa, winien był wykazać (udowodnić), że złożenie przez powoda za rok 2018 r. deklaracji podatkowych od nieruchomości zajętych pod linie przesyłowe, w postaci zgłoszenia ich jako grunty wykorzystywane dla celów gospodarczych, było bezzasadne, a w rzeczywistości wymagały one zgłoszenia jako podlegające podatkowi leśnemu.

Oczywiste jest, że tak określone obowiązkowi dowodowemu pozwany w sprawie nie podołał.

Jak słusznie bowiem podnosi strona powodowa w decyzjach organów podatkowych oraz orzecznictwie sądów administracyjnych ukształtowała się jednolita wykładnia, zgodnie z którą grunty, o jakich mowa, w 2018 r. podlegały zgłoszeniu i opodatkowaniu jako grunty związane z działalnością gospodarczą, na podstawie ustawy o podatkach i opłatach lokalnych (oprócz powołanych wyżej orzeczeń zob. też wyrok NSA z dnia 24 września 2019 r. w sprawie II FSK 1368/19, LEX nr 2740231 a także uzasadnienie do uchwały 7 sędziów NSA z dnia 9 grudnia 2019 r. w sprawie II FPS 3/19, LEX nr 2755594).

Przy tym, wbrew pogładowi pozwanego, w orzecznictwie przesądzono również, że prawidłowości takiej wykładni nie podważa wejście w życie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o podatku rolnym, ustawy o podatkach i opłatach lokalnych oraz ustawy o podatku leśnym (Dz. U. 2018 r. 1588), w której ustawodawca zdecydował o podleganiu omawianych gruntów wyłącznie opodatkowaniu podatkiem leśnym (zob. np. w/w wyrok NSA z dnia 19 sierpnia 2021 r. w sprawie III FSK 3877/21).

Wymaga także podkreślenia, że z treści przepisów art. 21 § 1 – 3 Ordynacji podatkowej wynika, na gruncie prawa podatkowego, *sui generis* domniemanie, iż zadeklarowana należność podatkowa jest zgodna z rzeczywistym stanem rzeczy, a domniemanie takie podlega obaleniu wyłącznie w drodze stosownej decyzji organu podatkowego.

W tej sytuacji przyjęć należy, że zadeklarowanie przez powoda co do przedmiotowych nieruchomości opodatkowania ich podatkiem od gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, a następnie obciążenie równowartością tych należności pozwanego z tytułu wynagrodzenia za korzystanie ze służebności przesyłu, było zgodne z przepisami prawa oraz postanowieniami zawartych umów o ustanowienie tego ograniczonego prawa rzeczowego.

Dodać można, że prawidłowość tego rodzaju stanowiska znalazła także potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 2020 r. w sprawie II CSK 130/20, LEX nr 3081790).

Pozwany nie kwestionował faktu poniesienia przez powoda (opłacenia) zobowiązań podatkowych w wysokości podanej w pozwie oraz prawidłowości ich naliczenia z punktu widzenia powierzchni gruntów zajmowanych pod linie przesyłowe objęte umowami o ustanowienie służebności przesyłu.

Skutkuje to zmianą zaskarżonego wyroku przez zasądzenie od niego na rzecz powoda należności głównych objętych pozwem wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie (art. 481 § 1 i 2 kc) od dat ich wymagalności prawidłowo ustalonych przez powoda na podstawie zapisu § 5 ust. 3 umów o ustanowienie służebności przesyłu.

Pociąga to także za sobą stosowną korektę zawartego w wyroku rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Ponieważ roszczenia główne powództwa zostają uwzględnione w całości, a uboczne (odsetkowe) w przeważającej części, istnieje podstawa z art. 100 zd. 2 kpc do obciążenia pozwanego w całości kosztami postępowania.

Pozwany ma zatem obowiązek zapłaty na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kosztów zastępstwa procesowego wykonywanego przez radcę Prokuratorii w wysokości 5.400 zł (art. 32 ust.3. ustawy z dnia 15 grudnia 2016r. o Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej w zw. z art. 99 kpc, § 2 pkt. 6) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. 2018.265.) oraz ponieść koszty nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu, od której powód był zwolniony (art. 113 ust. 1 ustawy kosztach sądowych w sprawach cywilnych).

Z tych przyczyn na podstawie powołanych wyżej przepisów prawa materialnego i procesowego, a także przepisów art. 353 § 1 kc oraz art. 305¹ kc Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie I. sentencji wyroku.

Dalej idące zarzuty i wnioski apelacji są natomiast bezzasadne.

Dotyczy to żądania zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych na podstawie art. 11b ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Dz. U. 2021. 424, poprzednia nazwa: ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych) oraz opłaty, o jakiej mowa w art. 10 ust. 1 tej ustawy.

Co prawda powoda należy zaliczyć do podmiotów, o jakich mowa w art. 3 pkt. 3) wymienionej ustawy, objętych, co do zasady, zakresem jej stosowania.

Natomiast nie ma uzasadnionych podstaw do przyjęcia, aby dochodzone pozwem roszczenie mogło być uznane za „transakcję handlową”, objętą przedmiotowym zakresem działania art. 1 w zw. z art. 4 pkt. 1) ustawy.

Rzeczywiście, w orzecznictwie postuluje się szeroką wykładnię pojęcia „transakcja handlowa”, obejmując nią także czasowe udostępnianie nieruchomości za wynagrodzeniem, np. na podstawie umów najmu lub dzierżawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2015 r. w sprawie V CSK 668/14, LEX nr 1797978).

Niemniej, z istoty omawianej regulacji ustawowej wynika, że dotyczy ona przede wszystkim zobowiązań wynikających ze stosunków obligacyjnych.

Nie ma natomiast wystarczających przesłanek do uznania, że uregulowania te znajdują zastosowanie do czynności z zakresu prawa rzeczowego, takich jak ustanowienie ograniczonego prawa rzeczowego (służebności przesyłu) na nieruchomości.

Nie przekonuje przy tym argumentacja powoda, odwołująca się do pojęcia „świadczenia usług” zawartego w przepisie art. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U.2021.685).

Wspomniana wyżej ustawa o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych nie zawiera definicji, dla jej potrzeb, pojęcia „odpłatnego świadczenia usługi” (art. 4 pkt. 1).

Nie można jednak pomijać, że chodzi tu o uregulowania z zakresu prawa prywatnego i to mające charakter szczególnie w stosunku do ogólnych przepisów dotyczących skutków zwłoki dłużnika w spełnieniu świadczenia pieniężnego.

Nie ma zatem dostatecznie uzasadnionych podstaw, aby na grunt tej ustawy przenosić rozwiązania prawne zastosowane w przepisach prawa publicznego (podatkowego), charakteryzujące się odmiennymi założeniami i celami ustawodawcy.

Wystarczy wskazać, że definicja „świadczenia usług” zawarta w powoływanym przepisie art. 8 ustawy o VAT ma charakter bardzo szeroki, „dopełniający”, zmierzając do objęcia opodatkowaniem w zasadzie wszystkich odpłatnych czynności dokonywanych przez podatnika, i to niezależnie nawet od tego, czy klasyfikowane są one jako „usługi” dla potrzeb statystycznych.

Niektóre z elementów tej definicji (por. np. art. 8 ust. 1 pkt. 1 i 2) trudno w ogóle byłoby uznać za „usługę” w tradycyjnym, kodeksowym rozumieniu tego pojęcia (art. 750 kc).

Dlatego na podstawie art. 385 kpc orzeczono jak w punkcie II. wyroku.

Ponieważ wnioski apelacji uwzględniono prawie w całości, uzasadnione jest obciążenie pozwanego wszystkimi kosztami procesu powstałymi w postępowaniu odwoławczym (art. 100 zd. 2 kpc w zw. z art. 391 kpc).

Pozwanego obciąża w pierwszej kolejności obowiązek zwrotu powodowi kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, wykonywanego przez radcę Prokuraturii Generalnej R.P. w wysokości 4.050 zł (art. 32 ust.3. ustawy z dnia 15 grudnia 2016r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej w zw. z art. 99 kpc, §10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt. 6) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, punkt III wyroku).

Zobowiązany jest także do poniesienia kosztów nieuiszczonej opłaty sądowej od apelacji, od której powód był zwolniony z mocy ustawy (art. 113 ust. 1 ustawy kosztach sądowych w sprawach cywilnych, punkt IV wyroku).

Bogdan Wysocki

Niniejsze pismo nie wymaga podpisu własnoręcznego na podstawie § 21 ust. 4 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej jako właściwie zatwierdzone w sądowym systemie teleinformatycznym

Starszy sekretarz sądowy

Sylwia Stefańska

--	--	--